

Føroyar og Arktis

NÝGGJAR SIGL OG VITJAN AV

- Siglingarleiðin ger tað munandi skjótari at flyta vørur millum Asia og Evropa sjóvegis. Mett verður nevniliga, at Landnyrðingsleiðin er 40 prosent styttri samanborið við núverandi siglingarleið úr Fjareystri til Norðurevropa gjøgnum Suesveitina

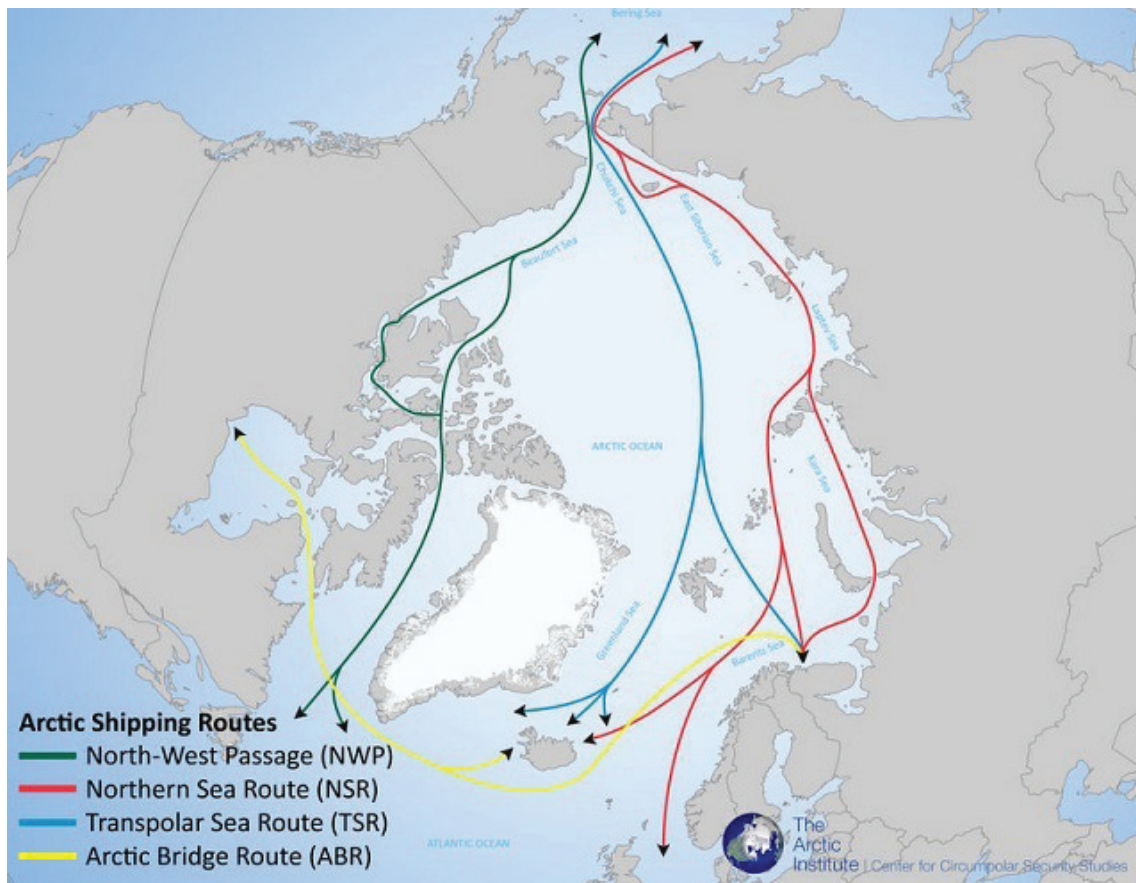
HALLUR AV RANA

HALLUR@SOSIALURIN.FO

- Arktis er veruliga komið á dagskránnu seinnu árin. Frá at hava verið eitt øki, sum bert hevur havt visindaligan áhuga, er arktiska økið nú vordið ein miðdepil í heimspolitikki. Veðurlagið er lýggjari, ísurin bráðnar alt meira, og nýggj stór lond og sjóðki gerast atkomulig. Tað verður gjørligt at sigla norður um Russland og Kanada munandi størri part av árinum enn higartil. Samstundis fæst atgongd til higartil fjaldt olju-, gass- og mineralríkidømi í undirgrundini. Hesar broytingar hava stóran týðning fyri Føroyar.

Soleiðis byrjar inngangurin til útgreinjingina, ið skuldi lýsa hvønn týðning broytingarnar í arktiska økinum væntandi fáa fyri Føroyar, ið Uttanríkistænastan á Løgmannsskrivstovuni læt úr hondum á vári 2013. Tað var táverandi lögmaður, Kaj Leo Holm Johannesen, ið setti gongd á arbeiðið at lýsa, hvussu broytta støðan í Arktis ávirkaði Føroyar. Útgreinjingin fekk heitið "Føroyar – eitt land í Arktis. Møguleikar og avbjóðingar."

Útgreinjingin vísti á fleiri økir, har føroyska samfelagið kann fáa gagn av teimum broytingum, ið henda í arktiska økinum í hesum árum, men samstundis vísti hon eisini á teir vansar, ið kunna fylgja við somu broytingum. Somu veðurlagsbroytingar, ið hava grundleggjandi broytt arktiska økið, soleiðis at nýggj landa- og sjóðkir eru atkomiliga, kunna eisini hava stórar avleiðingar fyri lívsgrundarlagið á

- Støðan hjá Føroyum sum eitt arktiskt land ger, at vit eru í sama bólki sum stórveldir sum USA og Russland

teimum átjan oyggjunum í Norðuratlantsshavinum. Ella sum víst verður á í útgreinjingini, so hava tær nokk longu gjørt sína ávirkan galdandi.

- Hitalagsbroytingar í sjónum

kunnu ávirka vistskipanina og havstreymin og harvið havtilfeingið.

Broytingarnar, sum í lötuni fara fram í fiskastovnunum, hava helst samband við veðurlagsbroy-

tingarnar. Tí er umráðandi við áhaldandi gransking fyri at skilja broytingarnar betur og fyri at vit kunnu gerast betur før fyri at gera neyðugar tillagingar, skrivaðu embætisfólkini á Uttanlandsdeildini

fyrí fimm árum síðan.

Stórveldir og Føroyar

Fimm ár eru liðin síðan útgreinjingin varð handað og lögtingið hevði aðalorðaskifti um hana, og líka síðan er áhugin fyri arktiska økinum bara vaksin. Í arktiskum høpi eru Føroyar at rokna sum eitt arktiskt land, hóast, sum Poul Michelsen, landsstýrismaður í uttanríkis- og vinnumálum, vísir á aðrastaðni í blaðnum, vit liggja í útjaðaranum av Arktis.

Støðan hjá Føroyum sum eitt arktiskt land ger, at vit eru í sama bólki sum stórveldir sum USA og Russland og eru gjøgnum kongaríkið Danmark umboðað í Arktiska ráðnum, har umframt tey bæði stórveldini, Kanada, Ísland, Finnland, Svøríki og Norra eru limir.

At Føroyar hava fingið ein størri týðning sæst eisini aftur í teimum útlandsku gestunum, ið seinnu árin hava lagt leiðina til Føroya. Ikki bara er ferðavinnan vaksin við eini rúkandi ferð, aftan á at fleiri fólk hava fingið eyguni upp fyri londunum í Arktis sum ferðamannastøð, men hava umboð fyri útlandsk stórveldir fleiri ferðir lagt leiðina til Føroya seinnu árin.

Harímillum kunnu nevast kinesiskar sendinevndir, suðurkoreanski sendimaðurin í Danmark, russiski ráðharrin fyri fiskivinnu og alivinnu, amerikanski sendimaðurin í Danmark og vitjanin hjá amerikanska herflotaráðharranum Ray Mabús í Føroyum fyri tveimum árum síðan.

Í sambandi við vitjanina hjá Ray Mabús segði Jens Christian Svabo Justinussen, Ph.D. í samfelagsvisindum, við in.fo, at tað